

РЕШЕНИЕ

07.10.2021

г. Заинск

КАРАР

№ 170

**Татарстан Республикасы Зэй
муниципаль районы
территориясендә муниципаль
торак контролен гамәлгә
ашыру турында нигезләмәне
раслау хакында**

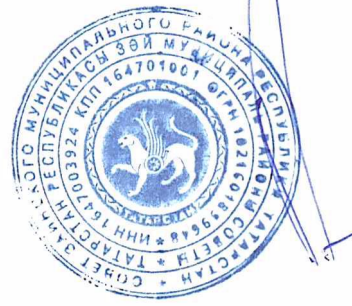
Россия Федерациясе Торак кодексы, «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрдәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль закон кабул ителүгә бәйле рәвештә Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2021 елның 11 июндәге 170-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Уставына таянып, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Зэй муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.
2. «Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру тәртибе турында нигезләмә хакында» 2014 елның 12 августындагы 392 номерлы Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Советы карары үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны Зэй муниципаль районының рәсми сайтында һәм «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) урнаштырырга.

4. Карарның үтәлешен контрольдә тотуны Зэй муниципаль районы Советының экология, жир мәсьәләләре, төзелеш, ТКХ һәм транспорт буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совета Рәисе

Р.Г. Кәримов

Татарстан Республикасы
Зэй муниципаль район Советының
2021 елның 07 октябрь
170 номерлы карары белән
расланган

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә Зэй муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контролен оештыру һәм аны гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – муниципаль контроль).

1.2. Муниципаль торак контроле предметы булып торак законнарында, энергияне сак тоту турындагы һәм муниципаль торак фондына карата энергетика нәтижелелеген арттыру хакындагы законнарда билгеләнгән мәжбүри таләпләрнең (алга таба – мәжбүри таләпләр) юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданның (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) тарафыннан үтәлүе тора, атап әйткәндә:

1) түбәндәге таләпләр:

торак фондыннан файдалану һәм аны саклауга;

торак биналарга, аларны куллану һәм карап тотуга;

күпфатирлы йортларда биналар милекчеләренә гомуми милкеннән файдалану һәм карап тотуга;

күпфатирлы йортта торак бинаны торак булмаган бинага һәм торак булмаган бинаны торакка күчерүне гамәлгә ашыру тәртибенә;

күпфатирлы йортта биналарны яңадан планлаштыру һәм (яки) үзгәртеп кору тәртибенә;

капиталь ремонт фондларын формалаштыруга;

күпфатирлы йортлар белән идарә итүче, хезмәт күрсәтүче һәм (яки) күп фатирлы йортларда гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеген оештыру һәм алып баруга;

күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда милекчеләргә һәм файдаланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә;

ресурслар белән тәмин итүче оешмалар, күпфатирлы йортлар белән идарә итү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан торак-коммуналь хужалыкның дәүләт мәгълүмат системасында (алга таба - система) мәгълүмат урнаштыру тәртибенә;

күпфатирлы йортларда инвалидлар өчен биналарга керү, аннан файдалану мөмкинлеген тәмин итүгә;

социаль файдаланудагы наемга алынган йортларда торак урыннары бирүгә;

2) энергетика нәтижелелеге һәм күпфатирлы йортлар биналарының һәм торак йортларның энергия ресурстарын исәпкә алу жайланмалары белән тәэмин ителешенә таләпләр;

3) кагыйдәләр:

күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча хезмәтләр күрсәтү һәм эшләр башкару тиешле сыйфатта башкарылмаган һәм (яки) өзеклекләр билгеләнгән вакыттан артып артып киткән очракта торак бинаны карап тоту өчен түләү күләмен үзгәртү;

күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту;

содержания общего имущества в многоквартирном доме;

күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда милекчеләргә һәм файдаланучыларга коммунал хезмәтләрне бирү, туктатып тору һәм чикләү.

Шулай ук контроль чаралар нәтижеләре буенча кабул ителә торган карарларның үтәлеше муниципаль контроль предметы булып тора.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба – контроль объекты) булып тора:

мәжбүри таләпләрне үтәргә тиешле контрольдә тотыла торган затларның эшчәнлегә, гамәлләре (гамәл кылмавы), шул исәптән эшчәнлек алып баручы, контрольлек итүче затларга карата куела торган гамәлләр (гамәл кылмау);

контрольдә тотылучы затларның эшчәнлек нәтижеләре, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эшләр һәм хезмәтләр;

контрольдә тотыла торган затлар ия булган һәм (яисә) алардан файдаланган һәм аларга карата мәжбүри таләпләр куела торган биналар, төзелмәләр, корылмалар, территорияләр, шул исәптән жир кишәрлекләрен, предметларны һәм башка объектларны да кертеп.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла:

контроль чараларның бердәм реестрын;

судка кадәр шикаять белдерү мәгълүмат системасын (дәүләт мәгълүмат системасы ярәмче системасы);

ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларын.

Контроль орган тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясы 2 өлеше һәм 17 статьясы 5 өлеше нигезендә (алга таба - Федераль закон) контроль объектларын мәгълүмати системадан файдаланып исәпкә алу алып барыла.

1.5. Муниципаль контроль Зәй муниципаль районы администрациясе, Башкарма комитет (алга таба - контроль орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру Зәй муниципаль районы Башкарма комитетының ТКХ, төзелеш, транспорт, энергетика, элемтә һәм юл хужалыгы бүлегенә йөкләнә.

1.6. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру белән Зәй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң инфраструктура үсеше буенча урынбасары житәкчелек итә.

1.7. Контроль органы исеменнән муниципаль контрольне түбәндәге

вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

- 1) Контроль органы житәкчесе (житәкче урынбасары);
- 2) әлеге нигезләмә, вазыйфаи регламент яисә вазыйфаи инструкция нигезендә контроль органының вазыйфаи заты вазыйфаи бурычларына муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәрү (алга таба - инспектор) керә.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органының вазыйфаи затлары исемлеге әлеге нигезләмәнең 1 нче кушымтасы белән билгеләнгән.

Контроль чараны уздыру турында карар кабул итүгә вәкаләтле контроль орган вазыйфаи затлары булып контроль органы житәкчесе, житәкче урынбасары тора (алга таба - контроль органының вәкаләтле вазыйфаи затлары).

1.8. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары:

1.8.1. Инспектор бурычлы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольдәге затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулы күләмдә гамәлгә ашырырга, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәжәгать итү турында тәкъдимнәр әзерләгәнче контроль органы карарларын үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрергә, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, контроль органы карарларын үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрергә;

3) контроль чаралар үткәрергә һәм закон нигезендә һәм аларның билгеләнеше нигезендә бары тик хезмәт вазыйфаларын башкарганда һәм тиешле мәгълүмат булган очракта гына контроль чаралар реестрында контроль гамәлләр кылырга, ә контрольдә тотылучы затлар белән хезмәттәшлек иткән очракта, мондый чаралар үткәрергә һәм мондый гамәлләрне бары тик хезмәт таныклыгын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә башкарырга;

4) контроль чаралар үткәргәндә гыйбадәт кылуларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күрсәтүгә, аларны үткәргүгә комачаулауга, шулай ук дини оешмаларның эчке законнарын бозуга юл куймаска;

5) контрольдә тотыла торган затлар, аларның вәкилләре катнашуга комачауламаска, ә контрольдә тотыла торган затлар, аларның вәкилләре ризалыгы белән Россия Федерациясе Президенты каршындагы эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең яисә аның Россия Федерациясе субъектында эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең контроль чаралар уздырганда (контроль органнарның контрольдә тотыла торган затлар белән үзара хезмәттәшлеге таләп ителмәгән контроль чаралардан тыш) һәм Федераль законда һәм әлеге нигезләмәнең 3.3 пункттында каралган очракларда катнашуын килештереп, консультация бирүне гамәлгә ашырырга;

б) контроль чаралар уздырганда катнашучы контрольдә тотыла торган затлар, аларның вәкилләренә муниципаль контроль предметына караган мәгълүмат һәм документларны, шул исәптән, әгәр мондый килештерү Федераль законда каралган булса, прокуратура органнары тарафыннан контроль чараны үткөрүне килештерү турында белешмәләрне бирергә;

7) контрольдә торучы затларны, аларның вәкилләрен контроль чара предметына караган контроль чаралар һәм контроль гамәлләр нәтижәләре белән таныштырырга;

8) контрольдә торучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чара предметына караган мәгълүмат һәм (яисә) документлар белән таныштырырга;

9) ачыкланган хокук бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә, аларның ни дәрәжәдә авырлыгын, потенциал куркынычының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләр өчен туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотылучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезсез чикләүгә, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыян салуга (зарар китерүгә) юл куймаска;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять белдергәндә үз гамәлләренә нигезле булуын расларга;

11) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән контроль чаралар уздыру һәм контроль гамәлләр башкару срокларын үтәргә;

12) контрольдә тотыла торган затлардан аларны бирү Россия Федерациясе законнарында каралмаган яисә дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документларны һәм башка белешмәләрне таләп итмәскә.

1.8.2. Инспектор үз вәкаләтләре чикләрендә контроль чараны уздырганда һәм уздырыла торган контроль гамәлләрдә хокуклы:

1) хезмәт таныклыгын күрсәтү һәм контроль чара үткөрү турында контроль орган карары белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә, федераль законнарда башкасы каралмаган булса, житештерү объектларына тоткарлыксыз керергә (карау үткәрергә);

2) мәжбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлык документлар, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә закон белән саклана торган дәүләт, хезмәт, коммерция яки башка серне үз эченә алган документлар белән танышырга;

3) контрольдә тотылучы затлардан, шул исәптән контрольдә тотылучы оешмаларның житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән контроль чаралар үткәргәндә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу фактлары буенча язмача аңлатмалар бирүне, шулай ук күчәрмәләрен алу, фото-һәм видеога төшерү өчен документларны бирүне таләп итәргә;

4) контроль чара предметына һәм күләменә караган өлештә, контрольдә тотылучы затларның техник документлары, мәгълүматларның электрон базалары, мәгълүмат системалары белән танышырга;

5) контроль чараларны уздырганда соратылган документларны һәм материалларны тапшырмау яисә вакытында тапшырмау, вазыйфай затлар һәм (яисә) контрольдә тотыла торган затларны сораштыру мөмкин булмау, бинага

керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чараларга каршылык күрсәтү фактлары буенча актлар төзәргә;

б) контрольдә торучы затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны булдырмау һәм куркынычсызлыкны тәмин итү буенча киңәшләр бирергә, контрольдә торучы затларның ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларын бетерү һәм хәлне кабат тәртипкә китерү турында карарлар кабул итәргә;

7) «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, инспекторга каршылык күрсәтелгән яисә куркыныч янаган очракларда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә;

1.9. Контроль орган судка түбәндәге гаризалар белән мөрәжәгать итәргә хокуклы:

1) күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренең гомуми җыелышы йә торак милекчеләре ширкәте, торак-төзелеш яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы әгъзаларының гомуми җыелышы тарафыннан Россия Федерациясе Торак кодексы таләпләрен бозып кабул ителгән карарларын гамәлдә түгел дип тану турында;

2) әгәр хокук бозулар җайга салынмый торган характерда булса, мондый ширкәт уставының яисә мондый кооператив уставына кертелгән ширкәт яисә кооператив уставының Россия Федерациясе Торак кодексы таләпләренә үзгәрешләр кертелмәвен билгеләнгән срокта үтәмәгән, йә мондый ширкәт яисә шундый кооператив төзү тәртибен бозу ачыкланган очракта торак милекчеләре ширкәтен, торак, торак-төзелеш яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативын ликвидацияләү турында;

3) билгеләнгән срокта идарәче оешманы сайлау турында Россия Федерациясе Торак кодексы таләпләрен бозуларны бетерү турында, күпфатирлы йорт белән идарә итү шартнамәсенең шартларын раслау һәм аны төзү турында, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча хезмәтләр күрсәтү һәм (яки) эшләр башкару шартнамәсен, яки күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм (яки) ремонтлау эшләрен башкару буенча хезмәт күрсәтү шартнамәсе төзү турында, күрсәтелгән шартнамәләрнең шартларын раслау турында күрсәтмә үтәлмәгән очракта күпфатирлы йорт белән идарә итү шартнамәсен, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча хезмәтләр күрсәтү һәм (яки) эшләр башкару шартнамәсен йә күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм (яки) үтәү буенча хезмәтләр күрсәтү шартнамәсен гамәлдә түгел дип тану турында;

4) мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта күпфатирлы йорттагы биналарның милекчеләренең, торак урыннарны яллаучыларның һәм башка файдаланучыларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, аларның мөрәжәгатьләре буенча яки билгесез затлар даирәсенең хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау;

5) билгеләнгән срокта әлеге шартнамәнең Россия Федерациясе Торак кодексы белән билгеләнгән мәжбүри таләпләргә туры килмәвен бетерү турында күрсәтмә үтәлмәгән очракта социаль файдаланудагы торак фондының торак урынына наем шартнамәсен гамәлдә түгел дип тану турында;

б) күрсәтмәне үтәүгә мәжбүр итү турында.

1.10. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мөнәсәбәتلәргә Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.11. Контроль органың вазыйфай затлары һәм башка вәкаләтле затларның гамәлләре һәм алар тарафыннан кабул ителә торган карарлар турында контрольдә торучы затларга мәгълүмат җиткерү күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләрне контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштыру юлы белән, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада үтәү өчен файдаланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган инфраструктура аша, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша гамәлгә ашырыла.

2. Зыян (зарар) китерү куркынычы категорияләре

2.1. Муниципаль торақ контроле профилактик чараларны һәм контроль чараларны сайлап алуны, аларның эчтәлеген (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләрнең күләме), интенсивлыгын һәм нәтижәләрен билгели торган зыян (зарар) китерү куркынычы белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта контроль органы тарафыннан даими нигездә зыян (зарар) китерү куркынычын бәяләү һәм идарә итү өчен кулланыла торган белешмәләргә мониторинг (жыю, эшкәртү, анализ һәм исәпкә алу) үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зарар) китерү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян китерүнең түбәндәге хәвефлелек (риск) төркемнәренең берсенә кертеләргә мөмкин:

- югары хәвефлелек (куркынычлык);
- уртача хәвефлелек ;
- урталык хәвефлелеге;
- түбән хәвефлелек.

2.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын хәвефлелек категорияләренә кертү критерийлары әлеге нигезләмәнең 2 нче кушымтасы белән билгеләнгән.

2.4. Контроль объектын хәвефлелек категорияләренең берсенә кертү аның характеристикалары расланган хәвефлелек критерийлары белән чагыштыру нигезендә ел саен контроль орган тарафыннан башкарыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы үзе мәжбүри таләпләрне бозу булып тормаган контроль объекты параметрларына туры килү яисә читләшү булып тора, ләкин югары дәрәжәдә ихтималлык белән законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы барлыгын күрсәтә.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге әлеге нигезләмәнең 3 нче кушымтасында билгеләнгән.

2.6. Контроль объекты билгеле бер хәвефлелек категориясенә кертелмәгән очракта, ул түбән хәвефлелек категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль орган контроль объектының хәвефлелек категориясе башка критерийларга туры килү яисә хәвефлелек критерийлары үзгәрү турында белешмәләр кәргән көннән алып биш эш көне эчендә контроль объектының хәвефлелек категориясен үзгәртү турында карар кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чараларның төрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, контроль органы түбәндәге профилактик чараларны үткәрә:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) алдан кисәтү белдерү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.1. Мәжбүри таләпләрне үтәү һәм хокук куллану практикасын гомумиләштерү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылучы һәм башка кызыксынган затларга мәгълүмат бирү

3.1.1. Контроль органы контрольдә тотылучы һәм башка кызыксынган затларга Федераль законның 46 статьясы 3 өлешендә билгеләнгән мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүматларны үз «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында (алга таба – рәсми сайт) урнаштыру, массакуләм мәгълүмат чараларында бастыру, дәүләт мәгълүмат системаларындагы контрольдә тотылучы затларның шәхси кабинетларына жибәрү (алар булганда) юлы белән һәм башка рәвешләрдә хәбәр итүне гамәлгә ашыра.

3.1.2. Муниципаль контрольне оештыруның һәм уздыруның хокук куллану практикасын гомумиләштерү ел саен гамәлгә ашырыла.

Хокук куллану тәжрибәсен гомумиләштерү нәтижәләре буенча Контроль органы контроль органның хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре белән доклад әзерләүне тәмин итә (алга таба - доклад).

Контроль орган доклад проекты буенча гавами фикер алышуны тәмин итә.

Доклад контроль органы житәкчесе тарафыннан раслана һәм, хокук куллану тәжрибәсен гомумиләштерү елыннан соң килүче елның 30 гыйнварыннан да соңга калмыйча, ел саен рәсми сайтка урнаштырыла.

3.2. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында алдан кисәтү

3.2.1. Контроль орган контрольлек итүче затка мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы билгеләре турында белешмәләр булганда мәжбүри таләпләрне (алга таба – кисәтү) бозуга юл куймау турында кисәтү белдерә, мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаганда, мәжбүри таләпләр үтәлешен тәмин итү буенча чаралар күрергә тәкъдим итә.

3.2.2. Кисәтү Россия Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» 20021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма буенча төзелә.

3.2.3. Контрольдә тотылуы зат кисәтү алынган көннән алып ун эш көне эчендә контроль органына кисәтүгә карата ризасызлык белдерергә хокуклы.

3.2.4. Ризасызлыкта булырга тиеш:

- 1) ризасызлык жибәрелә торган контроль органының исеме;
- 2) юридик затның исеме, шәхси эшмәкәрнең яисә гражданның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңгысы – булганда), шулай ук элементә өчен телефон номеры, алар буенча контрольдә тотыла торган затка жавап жибәрү өчен электрон почта адресы (булганда) һәм почта адресы;
- 3) алдан кисәтүнең датасы һәм номеры;
- 4) контрольдә тотыла торган затның белдерелгән алдан кисәтү белән риза булмау дәлилләре;
- 5) контрольдә тотыла торган затның алдан кисәтүне алу датасы;
- 6) шәхси имза һәм дата.

3.2.5. Кирәк булганда, контрольдә тотылуы зат тиешле документларны яисә аларның таныкланган күчермәләрен ризасызлыкка терки ала.

3.2.6. Контроль органы алдан кисәтүгә карата ризасызлыкны аны алган көннән алып унбиш эш көне эчендә карый.

3.2.7. Ризасызлык нәтижеләре буенча контроль органы түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) алдан кисәтүне кире алу формасында ризасызлыкны канәгатьләндерә;
- 2) баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, ризасызлыкны канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.2.8. Контроль органы алдан кисәтүгә карата ризасызлык белдерелгән көннән соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча ризасызлык нәтижеләре турында контрольдә тотыла торган затка хәбәр итә.

3.2.9. Шул ук нигезләрен күрсәтеп ризасызлыкны кабат жибәрү рөхсәт ителми.

3.2.10. Контроль органы мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында алдан бирелгән кисәтүләрен исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар уздыру өчен тиешле күрсәткечләрдән файдалана.

3.3. Консультация бирү

3.3.1. Контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) контроль чаралар үткәрү тәртибе;
- 2) контроль чаралар үткәрүнең вакыты;
- 3) контроль чаралар нәтижеләре буенча карарлар кабул итү тәртибе;
- 4) контроль органы карарларына шикаять белдерү тәртибе.

3.3.2. Инспекторлар контрольдә тотыла торган затларга һәм аларның вәкилләренә консультациялар бирүне гамәлгә ашыралар:

- 1) телефон буенча телдән аңлатмалар рәвешендә, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик чара үткәрү барышында;
- 2) контрольдә тотылучы затлар һәм контроль органының вәкаләтле вазыйфай заты кул куйган вәкилләренә бер типтагы мөрәжәгатьләре (10нан артык бер типтагы мөрәжәгать) буенча рәсми сайта язмача аңлатмалар урнаштыру юлы белән.

3.3.3. Һәр мөрәжәгать итүченә шәхси кабул итүендә инспекторлар 10 минуттан артык консультация бирә алмый.

Телефоннан сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.3.4. Контроль органы контрольдә тотыла торган затларга һәм аларның вәкилләренә телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча язмача рәвештә мәгълүмат бирми.

3.3.5. Контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә язмача консультация бирү контроль органы карарларына шикаять бирү тәртибендә гамәлгә ашырыла.

3.3.6. Контрольдә тотылучы зат «Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 02 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда язмача жавап бирү турында запрос җибәрергә хокуклы.

3.3.7. Контроль органы үткәрелгән консультацияларның исәбен алып бара.

3.4. Профилактик визит

3.4.1. Профилактик визит инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик эңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элементә ярдәмендә үткәрелә.

Профилактик визитның вакыты эш көне дәвамында ике сәгаттән дә артмый.

3.4.2. Инспектор түбәндәгеләргә карата мәҗбүри профилактик визит үткәрә:

- 1) күпфатирлы йортлар белән идарә итү өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольлек итүче затларга, мондый эшчәнлек башланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча;

2) югары хәвефлелек категориясенә кертелгән контроль объектлары, контроль объектын элге категориягә кертү турында карар кабул ителгән көннән башлап бер елдан да соңга калмыйча.

3.4.3. Профилактик визитлар контрольлек итүче затлар белән килешенеп үткәрелә.

3.4.4. Контроль органы контрольлек итүче затка профилактик визит үткәрү турында аны үткәрү датасына кадәр биш эш көннән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

Контрольлек итүче зат, бу хакта контроль органга аны үткәрү датасына кадәр өч эш көннән дә соңга калмыйча хәбәр биреп, профилактик визит уздырудан (мәжбүри профилактик визитны да кертеп) баш тартырга хокуклы.

3.4.5. Профилактик визит нәтижеләре буенча инспектор профилактик визит үткәрү турында акт төзи, аның формасы контроль органы тарафыннан раслана.

3.4.6. Контроль органы үткәрелгән профилактик визитларның исәбен алып бара.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаралар

4.1. Контроль чаралар. Гомуми мәсьәләләр

4.1.1.4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлаштырылган һәм планнан тыш контроль чараларны үткәрүне оештыру юлы белән контроль органы тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, документар тикшерү, урынга чыгып (күчмә) тикшерү - контрольдә тотучы затлар белән берлектә;

мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү - контрольдә тотылучы затлар белән берлектә.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек түбәндәгеләрне үз эченә ала:

инспектор һәм контрольдә тотучы зат яки аның вәкиле арасында очрашулар, телефон аша һәм башка төрле сөйләшүләр (турыдан-туры бәйләнеш);

документларны һәм башка материалларны соратып алу;

инспекторның контрольлек итүче затның эш урынында булуы (инспекторның һәркем өчен мөмкин булган житештерү объектларында булу очрақларыннан тыш).

4.1.3. Контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек иткәндә башкарыла торган контроль чаралар контроль органы тарафыннан түбәндәге нигезләр буенча үткәрелә:

1) контроль органында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү яисә зыян китерү куркынычы турында яисә контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен яки контроль объектының мондый параметрлардан читләшүен ачыклау турында белешмәләр булу;

2) контроль чаралар үткөрү планына кертелгән контроль чаралар үткөрү сроклары житү;

3) конкрет контрольдә тотыла торган затларга карата контроль чаралар уздыру турында Россия Федерациясе Президенты күрсәтмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәте күрсәтмәсе;

4) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешенә, кеше һәм гражданд хокукларының һәм ирекләренә үтәлешенә күзәтчелек кысаларында контроль чара үткөрү турында прокурор таләбе;

5) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында контроль орган карарын үтәү срогы тәмамлану - Федераль законның 95 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән очрактарда.

Контроль чаралар контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затларының биремнәре, шул исәптән федераль закон белән билгеләнгән очрактарда, контроль органның эш планындагы биремнәренә дә кертәп, инспекторлар тарафыннан үзара бәйләнәшсез үткәрелә.

4.1.4. Тикшерелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлексез уздырыла торган планлы һәм планнан тыш контроль чаралар контроль чараны үткөрүгә жәлеп ителә торган инспектор һәм затлар тарафыннан түбәндәге контроль гамәлләрне башкару юлы белән уздырыла:

карау;

сораштыру;

язмача аңлатмалар алу;

документларны соратып алу;

экспертиза.

4.1.5. Контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чара, шулай ук документар тикшерү үткөрү өчен контроль органының вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган контроль органы карары кабул ителә, анда Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр күрсәтелә.

Мәжбүри таләпләр үтәлешенә күзәтү үткөрүгә, күчмә тикшерүгә карата нигезләмәненә әлегә пунктының беренче абзацында каралган әлегә тикшерү чарасын үткөрү турында карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар контроль органның контроль чараларны үткөрү турында карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда, контроль органы тикшерү чараларын үткөрүгә билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән һәм контроль чаралар үткөрүгә жәлеп ителә торган экспертлар, эксперт оешмалары реестрына кертелгән экспертларны, эксперт оешмаларын жәлеп итә

4.1.7. Контрольлек итүче зат белән хезмәттәшлекне күздә тоткан тикшерү чарасы тәмамланганнан соң инспектор Россия Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма буенча контроль чараның актын (алга таба – акт) төзи.

Мондый чараны үткөрү нәтижеләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта кайсы мәжбүри таләп бозылганлыгы, аның нинди норматив хокукый акт һәм структур берәмлек белән билгеләнгәнлеге күрсәтелә.

Контрольлек итүче зат белән хезмәттәшлекне күздә тоткан тикшерү чарасы тәмамланганчы ачыкланган хокук бозуларны бетерү очрагында актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозу дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Тикшерү чарасын уздырганда тутырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлергә тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерү мондый чараны үткөрү көнендә контроль чара үткөрү урыны буенча башкарыла, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт, башка серләрне тәшкит иткән контроль чара нәтижеләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль (күзәтчелек) чара актында бәян ителгән фактлар һәм нәтижеләр белән килешмәгән очракта, контрольлек итүче зат әлеге нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәергә хокуклы.

4.2. Контроль чаралар нәтижеләре буенча контроль органы тарафыннан күрелә торган чаралар

4.2.1. Контроль органы контроль чара үткәргәндә контрольлек итүче зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозу очраklarын ачыклаган очракта бурычлы:

1) тикшерү чарасы актын рәсмиләштергәннән соң контрольлек итүче затка мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында, аларны бетерүнең нигезле срокларын күрсәтеп, ләкин алты айдан да артык түгел (документар тикшерү уздырганда күрсәтмә контрольлек итүче затка документар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча жибәерелә), һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә, шулай ук контроль төре турында федераль законда каралган башка чараларга зыян (зыян) китерүне булдырмау чараларын үткөрү турында күрсәтмә бирергә (алга таба - күрсәтмә);

2) биналарны, корылмаларны, төзелмәләрне, бүлмәләрне, жиһазларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (файдалануны) тыю турында һәм гражданнарны, оешмаларны законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы булу турында теләсә нинди үтемле ысул белән мәгълүмат житкерү һәм аны булдырмау ысуллары турында судка мөрәжәгать итүгә кадәр Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә, әгәр тикшерү чарасын үткәргәндә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданнар, оешмаларның эшчәнлеге, алар тарафыннан житештерелә һәм сатыла торган товарлар, эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон тарафыннан

саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зыян) китерүгэ турыдан-туры куркыныч тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелгән дип билгеләнсә;

3) тикшерү барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланганда, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дүүлэт органына жибәрергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда, гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә;

4) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү, мәжбүри таләпләрне бозуны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чаралар күрү буенча күрсәтмәне билгеләнгән срукта үтәмәгән очракта, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турында таләп белән судка мөрәжәгать иткәнче аның үтәлешен тәмин итү буенча чаралар күрергә, әгәр мондый чара законда каралган булса, судка мөрәжәгать итәргә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зарар) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турында мәсьәләне карарга.

4.2.2. Контрольлек итүче зат күрсәтмәне үтәү срукы чыкканчы, мәжбүри таләпләрне бозуларның ачыкланган очраklarын бетерүне раслый торган документлар һәм белешмәләрне теркәп, күрсәтмәнең үтәлеше турында контроль органына хәбәр итә.

4.2.3. Әлеге нигезләмәнең 4.2.1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карарның үтәлү срукы узганнан соң, яисә контрольдә тотучы зат тарафыннан күрсәтелгән вакыт чыкканчыга кадәр тапшырылуы карар белән күрсәтелгән билгеләнгән документлар һәм белешмәләр тапшырылганда яки мәжбүри таләпләрне (куркынычсызлык мониторингы) үтәүне күзәтү кысаларында мәгълүмат алу очрагында контроль орган карарның бирелгән документлар һәм алынган мәгълүмат нигезендә үтәлешен бәяли.

4.2.4. Күрсәтмәне контрольдә тотучы зат тарафыннан үтәү очрагында, контроль органы контрольлек итүче затка күрсәтмәнең үтәлеше турында хәбәрнамә жибәрә.

4.2.5. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм белешмәләр контрольлек итүче зат тарафыннан тәкъдим ителмәсә яисә алар нигезендә йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглау) үтәлешен күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә карар үтәлеше турында нәтижә ясап булмаса, контроль орган әлеге карарның үтәлешен инспекция визиты яки документар тикшерү юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән карарның үтәлешен бәяләү уздырылган очракта, урынга барып тикшерү уздыру рөхсәт ителә.

4.2.6. Әлеге нигезләмәнең 4.2.6 пунктында каралган контроль чараны үткәрү нәтижәләре буенча контроль органы тарафыннан карарның үтәлмәве яки тиешенчә үтәлмәве ачыкланса, ул, контрольлек итүче затка янәдән әлеге нигезләмәнең 4.2.1 пункты 1 пунктчасында каралган карарны, аны үтәүнең яңа срукларын күрсәтеп, бирә.

Күрсәтмәне билгеләнгән срукта үтәмәгән очракта контроль орган, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турында

таләп белән судка мөрәжәгать итеп, аның үтәлешен тәэмин итү буенча чаралар күрә.

4.3. Планлы контроль чаралар

4.3.1. Планлы контроль чаралар чираттагы календарь елына контроль орган тарафыннан төзелә торган һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле планлы тикшерү чаралары планы (алга таба – еллык чаралар планы) нигезендә үткәрелә.

4.3.2. Куркынычның аерым категорияләренә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чаралары үткәрүнең төрләре, вакыты зыян (зарар) китерү куркынычы белән билгеләнә.

4.3.3. Контроль орган планлы контроль чараларының түбәндәге төрләрен үткәрә ала:

- инспекция визиты;
- документар тикшерү;
- күчмә тикшерү.

Югары хәвефлелек категориясенә керә торган объектларга карата инспекция визиты, документар тикшерү, күчмә тикшерү үткәрелә.

Урта хәвефлелек категориясенә керә торган объектларга карата документар тикшерү, күчмә тикшерү үткәрелә.

Уртача хәвефлелек категориясенә керә торган объектларга карата документар тикшерү, күчмә тикшерү үткәрелә.

4.3.4. Контроль объектларына карата планлы тикшерү чаралары түбәндәге вакыт аралыгында үткәрелә:

- югары хәвефлелек категориясе өчен - 2 елга бер мәртәбә;
- урта хәвефлелек категориясе өчен - 3 елга бер мәртәбә;
- уртача хәвефлелек категориясе өчен - 5 елга бер мәртәбә;

Түбән хәвефлелек категориясенә кертелгән контроль объектына карата планлы контроль чаралар үткәрелми.

4.3.5. Гражданнар файдалана торган торак урыннарга карата муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда планлы контроль чаралары үткәрелми.

4.4. Планнан тыш контроль чаралар

4.4.1. Планнан тыш контроль чаралар документар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визитлары, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүләр, күчмә тикшерү рәвешендә уздырыла.

4.4.2. Планнан тыш контроль чараны үткәрү турында карар мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.4.3. Планнан тыш контроль чаралар, үзара бәйләнешсез планнан тыш тикшерү чараларыннан тыш, Федераль законның 57 статьясы 1 өлешенең 1, 3-5 пунктларында каралган нигезләр буенча үткәрелә.

4.4.4. Планнан тыш тикшерү чарасы прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин булса, әлеге чара мондый килештерүдән соң үткәрелә.

4.5. Документар тикшерү

4.5.1. Документар тикшерү дигәндә контроль орган урнашкан урын буенча уздырыла торган контроль чара аңлашыла, аның тикшерү предметы булып аларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган контрольлек итүче затлар документларындагы, шулай ук аларның эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кулланыла торган һәм контроль (күзәтчелек) органы карарларын үтәүгә бәйле документлардагы белешмәләр тора.

4.5.2. Контроль органы карамагында булган документларда булган белешмәләрнең дәрәжәгә нигезле шик тудыра яки бу белешмәләр контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирми икән, контроль органы контрольлек итүче зат адресына документар тикшерү барышында карап тикшерү өчен кирәкле башка документларны тапшыру таләбен жиберә.

Өлеге таләп алынганнан соң ун эш көне эчендә контрольлек итүче зат таләпләрдә күрсәтелгән документларны контроль органына жиберергә тиеш.

4.5.3. Документар тикшерү үткәру вакыты ун эш көненнән дә артмаска тиеш.

Күрсәтелгән срокка түбәндәгеләр кертелми:

1) контроль органы тарафыннан контрольдә тотучы затка таләпләрне, таләпләрдә күрсәтелгән документларны контроль органына тапшырганчы, документар тикшерү барышында карау өчен кирәкле документларны жиберү;

2) контрольлек итүче затка контроль органы мәгълүматын жибергәннән соңгы чор:

контрольлек итүче зат биргән документларда хаталар һәм (яки) каршылыklar ачыклану турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең, контроль органдагы документлардагы һәм (яисә) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләргә туры килмәве турында һәм күрсәтелгән аңлатмаларны контроль органга тапшырган вакытка кадәр кирәкле аңлатмаларны язмача формада бирү таләбе.

4.5.4. Документар тикшерү барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлегә:

1) документларны таләп итү;

2) язмача аңлатма алу;

3) экспертиза.

4.5.5. Контроль чара үткәру барышында инспектор контрольдә тотыла торган затка контроль астындагы зат тарафыннан документларның һәм (яисә) аларның күчермәләренең үтәлүен бәяләүне уздыру өчен кирәкле һәм (яисә) әһәмияте булган документларны тапшыру турындагы таләпне, шул исәптән фото, аудио - һәм видеоязмаларны, мәгълүмат базалары, мәгълүматлар банкы материалларын, шулай ук мәгълүмат туплагычны да күрсәтергә (жиберергә) хокуклы.

Контрольдә торучы зат документлар тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта таләп ителә торган документларны контроль органына

жибэрэ яисэ язма рэвештэ үтенечнамэ белэн кичекмэстэн контрольдэ тотылучы зат талэп ителэ торган документларны тиешле срукта тапшыру мөмкин булмау сэбэплэрен күрсэтеп, документларны билгелэнгэн вакытта бирү мөмкинлеге булмау турында инспекторга хэбэр итэ.

Фото, аудио -видеоязма материалларга, мэгълүмат базаларына, мэгълүмат банкларына, шулай ук мэгълүмат туплагычларга логин һәм пароль рэвешендэ керү, документар тикшерү уздыру вакытына контроль чаралар үткэрү өчен кирэк булган мэгълүматны карау һәм эзлэү хокукы бирелэ.

4.5.6. Язмача аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдэ тотучы заттан яки аның вэкиленнэн, шаһитлардан соратып алынырга мөмкин.

Күрсэтелгэн затлар инспекторга тикшерү тэмамланганчы ике эш көненнэн дә соңга калмыйча ирекле формада язмача аңлатмалар бирэ.

Язмача аңлатмалар ирекле формада язма документ төзү юлы белэн рэсмилэштерелэ.

Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмэткэрлэре, контрольдэ тотучы затлар, аларның вэкиллэре, шаһитлар сүзлэреннэн язмача аңлатмаларны үзе төзөргэ хокуклы. Бу очракта күрсэтелгэн затлар аңлатмалар белэн танышалар, кирэк булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзлэреннэн дөрес язучылары турында билге ясылар һәм аны төзү датасын һәм урынын күрсэтеп, документка кул куялар.

4.5.7. Экспертиза контроль орган кушуы буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан ясала.

Экспертиза контрольдэ тотылучы затның (аның филиаллары, вэкиллеклэре, аерымланган структур бүлекчэлэр) урнашу (эшчэнлек алып бару) урыны буенча да, шулай ук эксперт яки эксперт оешмасы эшчэнлеген гамэлгэ ашыру урыны буенча да башкарылырга мөмкин.

Экспертизаны гамэлгэ ашыру вакыты экспертиза төренэ бэйле һәм контроль органы белэн эксперт яки эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча һэр конкрет очракта аерым билгелэнэ.

Экспертиза нэтижелэре эксперт бэяләмэсе белэн контроль орган тарафыннан расланган форма буенча рэсмилэштерелэ.

4.5.8. Актны рэсмилэштерү документар тикшерүне үткэрү тэмамланган көнне контроль орган урнашкан урын буенча башкарыла.

4.5.9. Акт контроль орган тарафыннан контрольлек итүче затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тэртиптэ документар тикшерү тэмамланганнан соң биш эш көненнэн дә соңга калмыйча жибэрелэ.

4.5.10. Планнан тыш документар тикшерү прокуратура органнары белэн килештермичэ үткэрелэ.

4.6. Күчмэ тикшерү

4.6.1. Күчмэ тикшерү контрольдэ тотылучы затның (филиаллар, вэкиллеклэр, аерымланган структур бүлекчэлэр) урнашу (эшчэнлек алып бару) урыны буенча үткэрелэ.

Күчмэ тикшерү дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исэптэн аудио - яки видеоэлемтэ ярдэмендэ үткэрелэргэ мөмкин.

4.6.2. Күчмэ тикшерү түбэндэгелэр мөмкин булмаган очракта үткэрелэ:

1) Контроль орган карамагындагы яисә ул соратып ала торган документларда һәм контрольдә тотыла торган затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылыгын һәм дөрөсләгән тикшереп белү;

2) контрольдә тотылуучы затның эшчәнлегенә, гамәлләренә (гамәл кылмавының) һәм (яки) аның карамагындагы һәм (яки) кулланылуучы контроль объектларының мәжбүри таләпләргә туры килүен әлеге нигезләмәнең 4.6.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмый гына һәм башка төр контроль чаралар кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләр башкаруны бәяләү;

4.6.3. Планнан тыш тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин, аны 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенә 3-5 пунктлары һәм 66 статьясындагы 12 өлешә нигезендә үткәрү очрактарыннан тыш.

4.6.4. Контроль органы контрольлек итүче затка күчмә тикшерүне үткәрү турында, күчмә тикшерүне үткәрү турындагы карарның күчмәләрен контрольлек итүче затка жиберү юлы белән, ул башланганчыга кадәр егерме дүрт сәгатътән дә соңга калмыйча, хәбәр итә.

4.6.5. Инспектор күчмә тикшерү уздырганда контрольлек итүче затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклыгын, күчмә тикшерү үткәрү турындагы карарның күчмәсен күрсәтә, шулай ук контроль чараларның бердәм реестрындагы исәп номерын хәбәр итә.

4.6.6. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты биш эш көненнән дә артмый.

Бер кече эшкүарлык субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен илле сәгатътән һәм микропредприятиеләр өчен унбиш сәгатътән артмаска тиеш.

4.6.7. Күчмә тикшерү барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлегә:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) документларны таләп итү;
- 4) язмача аңлатмалар алу;
- 5) экспертиза.

4.6.8. Карау инспектор тарафыннан контрольдә тотылуучы зат һәм (яки) аның вәкиле катнашында һәм (яки) видеоязма кулланып башкарыла.

Тикшерү нәтижәләре буенча карау беркетмәсе төзелә.

4.6.9. Сораштыру дигәндә, контрольдә тотыла торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган телдән мәгълүмат алу, контрольдә тотыла торган заттан яисә аның вәкиленнән һәм шундый мәгълүмат булган башка затлардан мәгълүмат алу буенча контроль гамәл аңлашыла.

Сораштыру нәтижәләре сорашып белешү беркетмәсендә теркәлә, ул үзә баян иткән белешмәләрнең дөрөсләгән раслап, сораштырылуучы зат тарафыннан имзалана, шулай ук алынган белешмәләр контроль чара өчен әһәмияткә ия булган очракта, контроль чара актында кул куела.

4.6.10. Мәжбүри таләпләрне бозу очрактары ачыкланган очракта, инспектор мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилларен теркәү өчен фотосурәткә, аудио - һәм видеоязмага төшерергә, дәлилларне теркәүнең башка ысулларын

кулланырга хокуклы.

Фотога төшерү ярдәмендә мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү мәжбүри таләпләрне бозу очраklарының һәркайсының икедән дә ким булмаган рәсеме белән башкарыла.

Фотога төшерүне һәм видеоязмалар ясауны мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәү өчен куллану дәүләт серен саклау турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

4.6.11. Контрольлек итүче зат тарафыннан соратылган документларны, язмача аңлатмаларны бирү әлеге нигезләмәнең 4.5.5 һәм 4.5.6 һәм 4.5.7 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.6.12. Күчмә тикшерү тәмамланганнан соң, инспектор урынга чыгып тикшерүнең актын төзи.

Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязмалар ясау турында мәгълүмат тикшерү актында чагылдырыла.

Күчмә тикшерү дистанцион хезмәттәшлек чараларыннан файдаланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлемтә аша үткәрелгән очракта, актны рәсмиләштергәндә нигезләмәнең әлеге пунктындагы икенче абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый.

4.6.13. Контрольлек итүче зат эш урынында булмау сәбәпле, йә контрольлек итүче зат эшчәнлеген фактта башкармауга бәйле рәвештә йә контрольдә тотучы затның бүтән гамәлләре (гамәл кылмавы) белән бәйле рәвештә күчмә тикшерүне үткәрә яки тәмамлый алмаган очракта инспектор күчмә тикшерү үткәрү мөмкин булмау турында, сәбәпләрен күрсәтеп, акт төзи һәм контрольлек итүче затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясы 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чаралар үткәрү мөмкин булмавы турында хәбәр итә.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерүне үткәрүнең күрсәтелгән чоры кысаларында урынга чыгып тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.6.14. Индивидуаль эшкуар, контрольдә тотылучы затлар булган граждан контроль органга түбәндәге очраklарда контроль чаралар уздырганда булмавы турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

1) судлар, хокук саклау органнары, хәрби комиссариат чакыртуы (хәбәрнамәләр, повесткалар) буенча бару зарурлыгы туганда;

2) Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә контроль чаралар уздырганда булу мөмкинлеген чикли торган чаралар билгеләнү;

3) эш сәфәрендә булу.

Мәгълүмат алынганда контроль чаралар үткәрү контроль органы тарафыннан шәхси эшмәкәр, граждан жибәргән әлеге мөрәжәгатькә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле срокка күчерелә.

4.7. Инспекция визиты

4.7.1. Инспекция визиты контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчэләр) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Инспекция визиты контрольдә тотыла торган затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә уздырыла.

Контрольлек итүче затлар яки аларның вәкилләре инспекторның бинага, корылмаларга каршылыксыз керүен тәмин итәргә тиеш.

Эшчәнлекне гамәлгә ашыруның бер урынында йә бер житештерү объектында (территориядә) инспекция визитын үткәрү срогы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.7.2. Инспекция визиты барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

а) карау;

б) сораштыру;

в) язмача аңлатмалар алу;

г) мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотыла торган зат булган (аның филиалларының, вәкиллекләренен, аерымланган структур бүлекчэләренен) яисә контроль объекты урнашкан (эшчәнлек алып бару) урында булырга тиешле документларны таләп итү.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлементә аша уздыру рөхсәт ителә.

4.7.3. Планнан тыш инспекция визиты, Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенен 3-5 пунктларына һәм 66 статьясындагы 12 өлешенә туры килгән очрактардан тыш, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.7.9. Әлеге нигезләмәнең 4.7.2 пункттында каралган контроль гамәлләр әлеге нигезләмәнең 4.5.5, 4.5.6, 4.6.8 - 4.6.10 пунктларына туры китереп башкарыла.

4.8. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (куркынычсызлык мониторингы)

4.8.1. Мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәткәндә контроль орган контроль органында булган контроль объектлары турында белешмәләренә, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган мәгълүматларны, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан бирелә торган, шулай ук дөүләт мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, “Интернет” челтәреннән алынган мәгълүматларны, һәркем файдалана алырлык башка мәгълүматларны, шулай ук фото- һәм кинога төшерү, видеога яздыру функцияләре булган автомат режимда эшләүче хокук бозуларны теркәүнең техник чараларын кулланып алынган мәгълүматларны жыюны һәм анализлауны үткәрә.

4.8.2. Әгәр мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәтү барышында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү яисә зыян китерү куркынычы туу

фактлары ачыкланса, мәжбүри таләпләрне бозу турында, мәжбүри таләпләрне бозуның әзерләнүе яисә мәжбүри таләпләрне бозуның билгеләре турында белешмәләр нигезендә контроль орган тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

1) 248-ФЗ номерлы Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш контроль (күзәтчелек) чарасын үткәрү турында карар;

2) алдан кисәтү белдерү турында карар;

3) Федераль законның 90 статьясы 2 өлешенң 1 пунктында каралган тәртиптә ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә бирү турында карар, мондый мөмкинлек федераль законда контроль рәвешә турында, Россия Федерациясә субъектының контроль рәвешә турында законында күрсәтелгән очракта;

4) Федераль законның 90 статьясы 3 өлешә нигезендә контроль рәвешә турында федераль закон, Россия Федерациясә субъекты законы белән беркетелгән карар, мондый мөмкинлек федераль законда контроль рәвешә турында, Россия Федерациясә субъектының контроль рәвешә турында законында күрсәтелгән очракта;

4.9. Күчмә тикшерү

4.9.1. Күчмә тикшерү контрольлек итүчә затлар тарафыннан мәжбүри таләпләр үтәлешен бәяләү максатында уздырыла.

4.9.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиалларының, вәкиллекләренә, аерым структур бүлекчәләрнең) урнашкан (эшчәнлек алып барган), гражданның эшчәнлек алып бару урыны, контроль объектының урнашу урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контрольлек итүчә зат белән хезмәттәшлек рәхсәт ителми.

Күчмә тикшерү барышында (чикләнмәгән затлар даирәсә керү өчен ачылган) житештерү объектларын карау үткәрелергә мөмкин.

4.9.3. Күчмә тикшерү контрольлек итүчә затка хәбәр итмичә үткәрелә.

Бер объектта (бер-берсенә турыдан-туры якин урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерү үткәрү срогы, әгәр федераль законда контроль рәвешә турында башкасы билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән артып китә алмый.

4.9.4. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча әлегә нигезләнмәгән 4.2.1 пунктның 1 һәм 2 пунктчаларында каралган карарлар кабул ителә алмый.

5. Судка кадәр шикаять белдерү

5.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүчә затлар контроль органы житәкчесә урынбасары һәм инспекторларның (алга таба – вазыйфаи затлар): түбәндәге карарларына судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

1) контроль чаралар үткәрү турында карарлар;

2) ачыкланган бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;

3) контроль чаралар кысаларында вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаять, Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталны кулланып, контрольлек итүче зат тарафыннан контроль органына электрон рәвештә бирелә.

Шикаять граждан тарафыннан гади электрон имза йә көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш. Оешма тарафыннан шикаять бирелгәндә, ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзалана.

Шикаятькә теркәлә торган материаллар, шул исәптән фото- һәм видеоматериаллар, контрольдә тотыла торган зат тарафыннан электрон рәвештә бирелә.

5.3. Контроль органы карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять контроль органы житәкчесе (житәкче урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Шикаятьне контрольдә торучы зат үз хокукларын бозу турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алып утыз календарь көн эчендә бирергә мөмкин.

Контроль орган күрсәтмәсенә шикаять контрольдә тотыла торган зат күрсәтмәне алган вакыттан алып ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

5.5. Шикаять бирү срогын житди сәбәп аркасында уздырган очракта, шикаять биргән контрольдә торучы затның үтенечнамәсе буенча әлеге срок контроль органы тарафыннан яңартылырга мөмкин.

5.6. Шикаять биргән контрольдәгә зат шикаять буенча карар кабул ителгәнче аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр белән кабат жибәрү рөхсәт ителми.

5.7. Шикаятьтә контроль органының шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча контроль органы житәкчесе (житәкче урынбасары) тарафыннан түбәндәгә карарларның берсе кабул ителә:

1) контроль органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) тикшерү органының шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат шикаять биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаять үз эченә алырга тиеш:

1) шикаять бирелә торган контроль органның атамасын, гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерелүче вазыйфай затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда);

2) гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булса), яшәү урыны (эшчәнлек алып бару урыны) турында белешмәләр, яисә оешма - контрольдә

тотыла торган затның атамасы, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, яисә ышанычнамә реквизитлары һәм шикаятъне ышанычнамә буенча тапшыручы затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятъне карау вакытына үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыруның теләгән ысулы һәм аның буенча кабул ителгән карарны алуның теләгән ысулы;

3) контроль органының шикаятъ белдерелә торган карары һәм (яки) аның вазыйфаи затының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаятъ биргән контрольдә тотучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерә алырдай белешмәләр;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) белән контрольдә торган затның килешмәү нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булган очракта) яисә аларның күчермәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаятъ биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

б) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында шикаятъ белдерелә торган контроль чараны исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса;

5.10. Шикаятътә контроль органы вазыйфаи затларына яисә аларның гаилә әгъзаларына карата әдәпсез яки мыскыллы сүзләр, тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятъне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә, тиешле хокук бирелгән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган шикаятъне алганнан соң биш эш көне эчендә шикаятъне караудан баш тарту турында карар кабул итә, әгәр:

1) шикаятъ әлеге нигезләмәнең 5.4 пункттында билгеләнгән шикаятъ бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелсә һәм шикаятъ чыккан срокны яңарту турында үтенечнамәне үз эченә алмаса;

2) шикаятъ бирүгә бирелгән вакытны кабат яңарту турында үтенечне канәгатьләндерүдән баш тартылса;

3) шикаятъ буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр аны биргән заттан шикаятъне кире алу турында гариза керсә;

4) шикаятътә куелган мәсьәлэләр буенча суд карары булса;

5) элегрәк контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаятъ бирелсә;

б) шикаятътә контроль органы вазыйфаи затларына яисә аларның гаилә әгъзаларына карата әдәпсез яки мыскыллы сүзләр, тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә янаулар булса;

7) элек әлеге контрольдә тотыла торган затның шикаятъ белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятъне караудан баш тартылса һәм яңа дәлилләр китерелмәсә;

8) шикаятъ тиешле булмаган органга бирелсә;

9) Россия Федерациясе законнары буенча контроль органы карарларына шикаять белдерү суд тәртибе белән генә каралса.

5.13. Әлеге нигезләмәнең 5.12 пунктының 3-8 пунктчаларында күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда контроль органы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә шикаять бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

5.15. Шикаять контроль орган житәкчесе (житәкче урынбасары) тарафыннан аны теркәгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок түбәндәге аерым очракларда егерме эш көненә озайтылырга мөмкин:

1) вазыйфай затка карата шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүенә шикать бирелә торган гамәлләр (гамәл кылмау) башкару;

2) гамәлләренә (гамәл кылмаулары) шикаять белдерелә торган вазыйфай затның кичерә торган сәбәпләр белән (авыру, чираттагы ял, эш сәфәре) булмавы.

5.17. Контроль органы шикаять биргән контрольлек итүче заттан өстәмә мәгълүмат һәм шикаять предметына караган документларны соратып алырга хокуклы. Әлеге мәгълүматны һәм документларны сорату жибәргәннән соң биш эш көне эчендә контрольлек итүче зат тапшырырга хокуклы.

Шикаятьне карау срогы барышы өстәмә мәгълүмат бирү турында гарызнамә һәм шикаять предметына караган документлар жибәрелгәннән алып аларны вәкаләтле орган алган мизгелгә кадәр, эмма сорату жибәрелгән вакыттан алып биш эш көненнән дә артык түгел, туктатып торыла.

Контрольдә торучы заттан өстәмә мәгълүмат һәм шикаять предметына караган документларны алмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаять биргән контрольдә торучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаять биргән зат шикаять буенча йомгаклау карары кабул ителгәнчегә кадәр үз теләге белән шикаять предметына караган өстәмә материалларны тәкъдим итәргә хокуклы.

5.19. Кабул ителгән карарның законлы һәм (яисә) башкарылган гамәлләрнең (гамәл кылмауның) нигезле булуын раслау бурычы контроль органына йөкләнә.

5.20. Шикаятьне карау нәтижәләре буенча контроль органы житәкчесе (житәкче урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) шикаять канәгатьләнделми;

2) контроль органы карарын тулысынча яисә өлешчә гамәлдән чыгара;

3) контроль органы карарын тулысынча гамәлдән чыгара һәм яна карар

кабул итә;

4) контроль органы вазыйфаи затларының гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таний һәм асылда, шул исәптән кирәк булганда билгеле бер гамәлләр башкару турында, карар чыгара.

5.21. Кабул ителгән карарның нигезләнеше, аны үтәү вакыты һәм тәртибен үз эченә алган контроль орган карары контрольлек итүче затның дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталындагы һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең региональ порталындагы шәхси кабинетына аны кабул иткәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча жиберелә.

6. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның муниципаль контроль өчен максатчан әһәмияте

Муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, индикатив күрсәткечләр әлеге нигезләмәнең 4 нче кушымтасында билгеләнгән.

Зэй муниципаль районы
территориясендә муниципаль торак
контроле турында нигезләмәгә 1 нче
кушымта

**Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле Зэй
муниципаль районы вазыйфай затлары исемлеге**

- 1) Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә инфраструктура үсеше буенча урынбасары;
- 2) Зэй муниципаль районы Башкарма комитетының ТКХ, төзелеш, транспорт, энергетика, элементә һәм юл хужалыгы бүлеге башлыгы;
- 3) Зэй муниципаль районы Башкарма комитетының ТКХ, төзелеш, транспорт, энергетика, элементә һәм юл хужалыгы бүлегенә баш белгече.

Зэй муниципаль районы
территориясендә муниципаль
торак контроле турында
нигезләмәгә 2 нче кушымта

Контроль объектларын муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хәвеф-хәтәр категориясенә кертү критерийлары

1. Контроль объектларын билгеләнгән хәвеф категориясенә кертү хәвеф күрсәткеченең нинди булуына карап гамәлгә ашырыла:

хәвеф күрсәткече бдан артып китсә контроль объекты югары хәвеф категориясенә керә;

хәвеф күрсәткече 4тән бга кадәр (6 ны кертеп) булса контроль объекты урта хәвеф категориясенә керә;

хәвеф күрсәткече 2дән 3кә кадәр (3 не кертеп) булса, контроль объекты уртача хәвеф категориясенә керә;

хәвеф күрсәткече 0дән 1гә кадәр (1 не кертеп) булса, контроль объекты түбән хәвеф категориясенә керә.

2. Хәвеф күрсәткече түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$K = 2 \times V_1 + V_2 + 2 \times V_3, \text{ монда:}$$

K – хәвеф күрсәткече;

V_1 – эшчәнлекне хәвеф категориясенә кертү турында карар кабул ителә торган алдагы ике календарж ел өчен Россия Федерациясе Административ хокук бозулар турында кодексының 19.4.1 статьясы белән каралган административ хокук бозган өчен административ хокук бозулар турында беркетмәләр буенча контрольдә тотыла торган затка (аның вазыйфай затларына) административ жәза билгеләү турында контроль органы тарафыннан чыгарылган карарларның үз көченә кәргәннәренең саны.

V_2 – эшчәнлекне хәвеф категориясенә кертү турында карар кабул ителә торган алдагы ике календар ел өчен Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 7.21-7.23 статьяларында, 9.16 статьясындагы 4 һәм 5 өлешләрендә, 19.7 статьясында каралган административ хокук бозган өчен административ хокук бозулар турында беркетмәләр буенча контрольдә тотыла торган затка (аның вазыйфай затларына) административ жәза билгеләү турында контроль органы тарафыннан чыгарылган карарларның үз көченә кәргәннәренең саны.

V_3 - эшчәнлекне хәвеф категориясенә кертү турында карар кабул ителә торган алдагы ике календар ел өчен Россия Федерациясе Административ хокук бозулар турында кодексының 19.5 статьясындагы 1 өлешендә каралган

беркетмэлэр буенча контрольдә тотыла торган затка (аның вазыйфай затларына) административ жәза билгеләү турында контроль органы тарафыннан чыгарылган карарларның үз көченә керткәннәренәң саны.

Зэй муниципаль районы
территориясендә муниципаль торак
контроле турында нигезләмәгә
3 нче кушымта

**Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контроль чаралар
үткәрү өчен нигез буларак кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу
куркынычы индикаторлары**

1. Күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре булган гражданның яисә оешмалардан, күпфатирлы йорттагы урыннардан файдаланучы граждандан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан контрольдә тотыла торган зат эшчәнлегенә карата түбәндәгә мәжбүри таләпләрнең берсен генә бозу очрагы турында мәгълүмат керү:

а) торак бинаны торак булмаган бинага һәм торак булмаган бинаны күпфатирлы йортта торакка күчерү тәртибе;

б) күпфатирлы йортта биналарны яңадан планлаштыру һәм (яки) үзгәртеп коруны гамәлгә ашыру тәртибе;

в) күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда милекчеләргә һәм файдаланучыларга коммунал хезмәтләр күрсәтүгә;

г) күп фатирлы йортларда инвалидлар өчен торак алу мөмкинлеген тәэмин итүгә;

д) күпфатирлы йортлар белән идарә итүне гамәлгә ашыручы юридик затларның авария-диспетчерлык хезмәтен гамәлгә ашыру өлешендә эшчәнлеге турында;

е) йорт эчендәгә һәм фатир эчендәгә газ жиһазларын кулланганда һәм карап тотканда куркынычсызлыкны тәэмин итүгә.

Әлеге индикаторның булуы закон тарафыннан саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зарар) китерүнең турыдан-туры янавын күрсәтә һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июленнән 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә, планнан тыш тикшерү (күзәтчелек) чарасын үткәрү өчен нигез булып тора.

2. Күпфатирлы йортта биналарның милекчеләре булган гражданин оешмага күпфатирлы йорттагы бинадан файдаланучы булып торучы граждандан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән мәжбүри таләпләрне бозу фактлары турында мәгълүмат, әлеге типик индикаторларның 1 пункттың күрсәтелгән мөрәжәгатьләрдән тыш, контроль органга керү, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июленнән 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә, әлеге мөрәжәгать кәргәнче бер ел дәвамында планнан тыш контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрү өчен нигез булып тора, контрольлек итүче

затка мәгълүмат шундый ук мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр игълан ителә.

3. Узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда (ай, алты ай, уника ай) һәм (яки) алдагы календарь елының шул ук чоры белән чагыштырганда, контроль орган адресына күпфатирлы йортта биналарның милекчеләре булган граждандардан яки оешмалардан, күпфатирлы йортта биналарның милекчеләре булган оешмалардан, күпфатирлы йорттагы биналардан файдаланучылар булган граждандардан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан мәжбүри таләпләрне бозу фактлары турында мөрәжәгатьләр саны Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгәннән ике тапкыр һәм аннан күбрәк арткан (ай, алты ай, уника ай).

4. Өч ай дәвамында күпфатирлы йортта биналарның милекчеләре булган граждан яки оешмадан, күпфатирлы йорттагы бинадан файдаланучы граждандан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан һәм торак-коммуналь хужалыкның дәүләт мәгълүмат системасында контрольдә тотылучы зат тарафыннан житкерелгән мәгълүматның (мәгълүматларның) биш айдан артык туры килмәвен ачыклау.

Зэй муниципаль району
территориясенде муниципаль торак
контроле турында нигезлемеге
4 нче кушымта

Муниципаль торак контроленен نتیжелеге һәм файдалылык күрсәткечләре исемлеге

Күрсәткеч номеры	Күрсәткеч атамасы	Исәпләү формуласы	Комментарийлар (күрсәткечләрнен интерпретациясе)	Күрсәткеч нең база саны	Күрсәткечне халык ара чатыш тыру	Күрсәткечләрнен максатчан тәшвирчәләре			Күрсәткеч аһамитен билгеләү өчен магълуматлар чыганакалары	Күрсәткеч булган стратегик планлаштыру документлары турында белешмәләр (булганда)	
						максатчан тәшвирчәләре	агдымдагы ел	киләсе ел			
ТӨП КҮРСӘТКЕЧЛӘР											
1	Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыянны (зарарны) минимизләштерү дәрәжәсен чагылдыра торган күрсәткечләр, зыян (зарар)китерү күркынычын бөтөрү дәрәжәсе										
1.1.	Купфатирлы йортларда һәм торак йортларда биналарның милекчеләренә һәм файдаланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтүне гамәлгә ашыручы оешмалар тарафыннан мәжбүри таләпләргә бозу нәтижәсендә гражданданнарда, оешмаларда һәм дәүләткә китерелгән мәтди зыян	Ст*10 0/ ВРП	Сп -купфатирлы йортлардагы һәм торакйортлардагы биналарның милекчеләренә һәм файдаланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтүне гамәлгә ашыручы оешмалар тарафыннан мәжбүри таләпләргә бозу нәтижәсендә гражданданнарда, оешмаларда һәм дәүләткә законсыз исәпләнгән түләүне янадан исәпләү суммасы, млн.сум; ВРП-расланган региональ продукттының күләме, млн.							Контроль органының статистик магълуматлары: күрсәтмәләр журналы, статистик магълуматларның тикшерү реестры	

1.2.	Граждандарның тормышына, саламатлыгына зыян китерүгә китергән мажбүри талашларне бозу очрактарының ачыкланган гомуми санынан әйлеше	Кссп*1 00% / Ксн	Кссп - граждандарның тормышына, саламатлыгына зыян китерүгә китерә торган, суд карарлары белән расланган мажбүри талашларне бозу очрактары саны; Ксн - тикшерү нәтижеләре буенча ачыкланган мажбүри талашларне бозу очрактарының гомуми саны						Контроль органының статистик маълүматлары "Тәдел хөкем" РФ ДАС маълүматлары	

ИНДИКАТИВ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

2	Контроль эшчәнлегә мониторингы, аны анализлау, аны тормышка ашырганда барлыкка килә торган проблемаларны ачыклау һәм зыян (зарар) китерү куркынычының бетерү дәрәжәсе белән чагылтыруны хараكتерлы торган аларның барлыкка килү сәбәпләрен билгеләү өчен кулланыла торган күрсәткечләр һәм хезмәт, матди һәм финансе ресурслары, шулай ук контрольда тотылучы затлар эшчәнлегенә тыгшыну дәрәжәсе күләме 2.1. Контрольгә итүче зат белән үзара хезмәттәшлек иткәндә контроль чаралар									
2.1.1.	Муниципаль торак контролен гамалга ашыру кысаларында үткәрепкән контроль чараларының гомуми санына карата билгеләнгән вакытта үткәрепкән контроль чараларның өлеше	Пвү*1 00% / Пок	Пвү – билгеләнгән сроктарда үткәрепкән муниципаль торак контроле кысаларында контроль чаралар саны Пок – муниципаль торак контроле кысаларында үткәрепкән тикшеру чараларының гомуми саны					Контроль органының статистик маълүматлары		
2.1.2.	Суд тәртибендә законсыз дип танылган күрсәтмәләрнен муниципаль торак контроле органы тарафыннан муниципаль торак контролен гамалга ашыру барышында бирелгән күрсәтмәләрнен гомуми санына карата өлеше	ПРн*1 00% / ПРО	ПРн - Суд тәртибендә законсыз дип табылган күрсәтмәләр саны;ПРО - муниципаль торак контроле барышында бирелгән күрсәтмәләрнен гомуми саны					Контроль органының статистик маълүматлары		

2.1.3.	Муниципаль торак контроле кысадарында үткөрөлгөн дөрес түгөл дип танылган контроль чараларынын өлөшө	Ппн*1 00% / Пок	Ппн-нәтижелер дөрес түгөл дип табылган контроль чараларынын саны: Пок - муниципаль торак контроль кысадарында үткөрөлгөн тикшерүү чараларынын гомуми саны						Контроль органын статистик маълүматлары	
2.1.4.	Мондый контроль чараларын гамалга ашыручы муниципаль торак контроле органы вазыйфани затларына аларны ачыктау нәтижелер буюнна Россия Федерациясе законнары талеплерен бозылп, муниципаль торак контроле органы үткөргөн контроль чараларынын чаралар күрөлгөн өлөшө, үткөрөлгөн тикшерүү чараларынын гомуми санынан дисциплинар, административ жазата тарту	Ппн*1 00% / Пок	Ппн – муниципаль торак контроле кысадарында үткөрөлгөн контроль чараларынын саны, аларны үткөрүү тәртибе турында РФ законнары талеплерен бозылп, мондый контроль чаралары гамалга ашыручы муниципаль торак контроле органы вазыйфани затларына карата күрөлгөн дисциплинар, административ жазата чаралары. Пок - муниципаль торак контроле кысадарында үткөрөлгөн контроль чараларынын гомуми саны						Контроль органын статистик маълүматлары	
2.2. Контрольлер итүче зат белен узара байләннәшсез тикшерүү чаралары										
2.2.1.	Контроль чараларынын гомуми саны	Инспек шинен статистик маълүматлары	Муниципаль торак контроле органынын статистик маълүматлары						Контроль органын статистик маълүматлары	

2.2.2.	Суд тәртібінде законсыз дилп табылган күрсәтмәләренән муниципаль торак контроле органы тарафыннан тикшерү чарадары нәтижәләре буюнча бирелгән гомуми санына карата әлеше	ПРМБ Вн*10 0% / ПРМБ Во	ПРМБВн-тикшерү чарадары нәтижәләре буюнча суд тәртібінде законсыз дилп танылган муниципаль торак контроле органы тарафыннан бирелгән күрсәтмәләренән саныПРМБВо -контроль чарадар нәтижәләре буюнча бирелгән күрсәтмәләренән саны						Контроль органның статистик мәгълүматлары	